

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.017.03.2019

Płk SG dr Piotr Boćko
Komendant Centralnego Ośrodka Szkolenia
Straży Granicznej w Koszalinie,
ul. Piłsudskiego 92, 75-531 Koszalin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/039 – Szkolenie i doskonalenie zawodowe funkcjonariuszy służb podległych MSWiA

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Centralny Ośrodek Szkolenia Straży Granicznej w Koszalinie ¹ , ul. Piłsudskiego 92, 75-531 Koszalin.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Płk SG Piotr Boćko, Komendant COSSG ² , od 10 września 2018 r., od 6 kwietnia 2018 r. do 9 września 2018 r. pełniący obowiązki Komendanta COSSG. Poprzednio funkcję Komendanta COSSG pełnił płk SG Grzegorz Skorupski od 3 sierpnia 2013 r. do 9 września 2018 r. (akta kontroli str. 5-18)
Zakres przedmiotowy kontroli	Działania Komendanta COSSG w zakresie organizacji i funkcjonowania szkolenia i doskonalenia zawodowego podległych mu funkcjonariuszy, w tym wydanie stosownych aktów prawnych, działania organizacyjne, finansowanie podległej mu jednostki, a także działania w zakresie ewaluacji szkolenia i doskonalenia zawodowego, nadzoru i kontroli.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2018 r. do 30 czerwca 2019 r. Kontrolą objęto również dokumenty wytworzone wcześniej bądź później, niezbędne dla realizacji celu kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie.
Kontrolerzy	Sławomir Żudro, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/126/2019 z 10 lipca 2019 r. Agata Prochotta-Milek, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/131/2019 z 29 lipca 2019 r. (akta kontroli str. 1-4)

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Komendanta w kontrolowanym zakresie. Wydane zostały przepisy wewnętrzne regulujące organizację, realizację szkolenia oraz sposób sprawowania nadzoru pedagogicznego. Kadra dydaktyczna była przygotowana do swoich zadań. Ośrodek posiadał infrastrukturę i wyposażenie zabezpieczające realizowane szkolenia i kursy. Szkolenia i doskonalenie zawodowe były należycie przygotowane, a ich realizacja przebiegała prawidłowo. Były one objęte nadzorem dydaktycznym, w tym ewaluacją. Kwalifikacje kadry dydaktycznej były weryfikowane i uzupełniane w zależności od potrzeb.
---------------------	---

¹ Dalej: COSSG lub Ośrodek.

² Dalej: Komendant.

³ Dz.U. z 2019 r. poz. 489 ze zm., dalej: ustawa o NIK

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. System szkolenia i doskonalenia zawodowego funkcjonariuszy.

Opis stanu faktycznego

1.1. Model szkolenia w SG określono zarządzeniem nr 106 Komendanta Głównego SG z 19 grudnia 2014 r. w sprawie zakresu oraz szczegółowych zasad szkolenia i doskonalenia zawodowego funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej⁶. Ponadto Komendant Główny SG określił obowiązujący z dniem 1 stycznia 2014 r. *Podział obszarów szkoleń pomiędzy poszczególne ośrodki szkolenia SG*. Ośrodkowi przypisano w nim przedsięwzięcia szkoleniowe m.in. w zakresie czynności operacyjno-rozpoznawczych i czynności dochodzeniowo-śledczych.

(akta kontroli str. 19-20)

W dniu 24 września 2014 r. Komendant Główny SG zatwierdził *Model szkolenia funkcjonariuszy SG w zakresie prowadzenia czynności operacyjno – śledczych w Straży Granicznej*⁷.

Realizacja szkoleń w ramach nowego Modelu szkolenia rozpoczęła się z dniem 1 stycznia 2015 r. Pierwsza ewaluacja została przeprowadzona w 2015 r. W jej wyniku Komendant Główny SG 27 lipca 2015 r. zatwierdził ww. Model w nowej formule. Komendant wyjaśnił, że od tego czasu na bieżąco prowadzony był monitoring jego realizacji i funkcjonowania. Na przełomie lat 2018/2019 na podstawie ewaluacji prowadzonej w odniesieniu do słuchaczy bezpośrednio po zakończeniu szkolenia/kursu oraz po minimum 6 miesiącach po zakończeniu szkolenia/kursu wśród absolwentów i ich przełożonych, podjęto działania zmierzające do modyfikacji obowiązującego Modelu szkolenia. W działaniach tych COSSG uczestniczył poprzez realizację ewaluacji, opracowywanie sprawozdań z wnioskami i spostrzeżeniami prowadzących zajęcia oraz udział w spotkaniach wypracowujących nowe rozwiązania. Uzyskiwane informacje wykazywały konieczność dokonania zmian Modelu szkolenia w niektórych obszarach. Skutkowało to dostosowaniem go do zmieniającej się sytuacji kadrowej w SG, a także uwarunkowań prawnych nowych zadań pionu operacyjno-śledczego SG. Komendant Główny SG zaakceptował 2 stycznia 2019 r. główne kierunki zmian, które zostały wypracowane w trakcie spotkań roboczych przedstawicieli Zarządu Operacyjno-Śledczego Komendy Głównej, oddziałów, Biura Spraw Wewnętrznych i ośrodków szkolenia SG. Nowy Model szkolenia został zatwierdzony 11 czerwca 2019 roku przez Komendanta Głównego SG. Zmieniona oferta szkoleniowa ma zostać wdrożona od 1 stycznia 2020 roku.

(akta kontroli str. 21-23)

Komendant wyjaśnił, że COSSG *dokonyje corocznej analizy wyników ewaluacji realizowanej w ramach prowadzenia nadzoru pedagogicznego. Jednym z jej elementów są informacje uzyskiwane od uczestników szkoleń odnoszące się do zakresu merytorycznego szkolenia, czasu jego trwania oraz ewentualnych potrzeb innych szkoleń w danym obszarze. Zgromadzone opinie w „Raporcie z realizacji nadzoru pedagogicznego” omawiane są na posiedzeniu Rady Pedagogicznej,*

⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Dz. Urz. KGSG poz. 133 ze zm., dalej zarządzenie w sprawie zasad szkolenia i doskonalenia zawodowego.

⁷ Dalej: Model szkolenia.

a raport przedstawiany jest komendantowi Ośrodka. Uzyskane informacje skutkują również podjęciem decyzji o modyfikacji programów szkoleń realizowanych w ramach centralnego doskonalenia zawodowego lub opracowaniu kolejnych propozycji szkoleń/kursów, które wychodzą naprzeciw oczekiwaniom funkcjonariuszy SG. Informacje te służą również ustalaniu priorytetów podczas konstruowania oferty szkoleniowej na rok kolejny, która zostaje skierowana do jednostek organizacyjnych SG.

(akta kontroli str. 25-27)

1.2. W badanym okresie obowiązywały m.in. następujące uregulowania wewnętrzne w zakresie szkolenia i doskonalenia zawodowego realizowanego w COSSG, wprowadzone decyzjami Komendanta:

- nr 79 z dnia 10 marca 2014 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego⁸, regulująca również zasady ewaluacji działalności pedagogicznej,
- nr 82 z dnia 10 marca 2014 r. w sprawie Regulaminu Nauki oraz decyzjami zmieniającymi⁹,
- nr 103 z dnia 11 marca 2014 r. w sprawie Regulaminu Rady Pedagogicznej,
- nr 106 z dnia 11 marca 2014 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia hospitacji zajęć dydaktycznych,
- nr 107 z dnia 11 marca 2014 r. w sprawie prowadzenia dziennika elektronicznego oraz decyzjami zmieniającymi¹⁰,
- nr 130 z dnia 24 lipca 2015 r. w sprawie zasad opracowywania projektów programów szkoleń specjalistycznych i kursów doskonalących,
- nr 170 z dnia 3 grudnia 2015 r. w sprawie organizacji i ewidencjonowania procesu dydaktycznego,
- nr 53 z dnia 9 maja 2017 r. w sprawie dokumentowania szkolenia realizowanego jako doskonalenie lokalne,
- nr 93 z dnia 29 września 2017 r. w sprawie wyznaczenia miejsc realizacji zajęć dydaktycznych.

(akta kontroli str. 29-159)

Zadania i struktura organizacyjna Ośrodka zostały określone w statucie stanowiącym załącznik do zarządzenia nr 28 Komendanta Głównego SG z dnia 18 września 2001 r. w sprawie utworzenia, organizacji i zakresu działań COSSG¹¹.

1.3. Decyzją nr 199 z dnia 11 lipca 2014 r. Komendant uregulował zasady prowadzenia ewidencji oraz metodologię wyliczania kosztów szkolenia funkcjonariuszy SG w Ośrodku¹². Do wyliczania kosztów były przyjmowane:

- koszty bezpośrednie – ponoszone w celu zrealizowania szkolenia, uwzględniające koszt wyżywienia, funkcjonowania punktu wyżywienia, zakwaterowania, materiałów i usługi szkoleniowych (ich wysokość była bezpośrednio zależna od liczby szkolonych osób),
- koszty pośrednie – obejmujące zużycie materiałów i energii, usługi obce (w tym wynagrodzenia bezosobowe, podatki i opłaty), wynagrodzenia (w tym kadry dydaktycznej i instruktorskiej, ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia pracownicze), pozostałe koszty rodzajowe oraz amortyzację.

(akta kontroli str. 165-78)

⁸ Dalej: decyzja w sprawie nadzoru pedagogicznego.

⁹ Nr 128 z dnia 14 kwietnia 2014 r., nr 194 z dnia 3 lipca 2014 r., nr 202 z dnia 5 sierpnia 2014 r. nr 17 z dnia 6 lutego 2015 r., nr 101 z dnia 28 listopada 2016 r., nr 38 z dnia 30 marca 2017 r.

¹⁰ Nr 104 z dnia 25 czerwca 2015 r., nr 176 z dnia 29 grudnia 2015 r., nr 62 z dnia 20 maja 2016 r., nr 88 z dnia 16 sierpnia 2016 r..

¹¹ Dz. Urz. KGSG Nr 6, poz. 20, ze zm.

¹² Obejmujących szkolenie podstawowe, szkolenie w zakresie szkoły podoficerskiej, szkolenie w zakresie szkoły chorążych, przeszkolenie specjalistyczne do mianowania na pierwszy stopień oficerski Straży Granicznej, doskonalenie zawodowe centralne, inne szkolenia realizowane w siedzibie COSSG oraz poza nią.

Koszty ogółem szkolenia w Ośrodku wyniosły:

- w I półroczu 2018 r. - 12 523 tys. zł, z tego: szkolenia: podstawowego i bezpośrednio po nim następującego szkolenia w zakresie szkoły podoficerskiej – 6 214 tys. zł, w zakresie szkoły chorążych – 2 082,3 tys. zł, specjalistycznego do mianowania na pierwszy stopień oficerski SG – 352,3 tys. zł, doskonalenia zawodowego centralnego i innych szkoleń - 3 874,4 tys. zł,
- w 2018 r. - 26 026,8 tys. zł, z tego odpowiednio 13 036,2 tys. zł, 2 084,8 tys. zł, 2 980,1 tys. zł i 7 925,7 tys. zł,
- w I półroczu 2019 r. - 13 258,3 tys. zł, z tego odpowiednio 5 186,4 tys. zł, 3 543,5 tys. zł, 364,7 tys. zł i 4 163,7 tys. zł.

Koszty bezpośrednie szkolenia funkcjonariuszy wyniosły:

- w 2018 r. - 1 924,5 tys. zł, w tym wyżywienia: 795,5 tys. zł i zakwaterowania: 587,5 tys. zł,
- w I półroczu 2019 r. – 1 208,6 tys. zł, w tym odpowiednio 434 tys. zł i 543,2 tys. zł.

Koszt pośrednie wyniosły:

- w 2018 r. – 24 102,3 tys. zł, w tym wynagrodzeń¹³ – 16 919,8 tys. zł, materiałów i energii¹⁴ – 2 845,3 tys. zł, ubezpieczeń społecznych¹⁵ – 2 260 tys. zł,
- w I półroczu 2019 r. – 12 049,7 tys. zł, w tym odpowiednio: 9 361,6 tys. zł, 752,4 tys. zł i 1 226,2 tys. zł.

Koszt szkolenia jednego funkcjonariusza wyniósł:

- w I półroczu 2018 r.: w zakresie szkolenia podstawowego i podoficerskiego – 27 618 zł, w zakresie szkoły chorążych – 16 142 zł, specjalistycznego do mianowania na pierwszy stopień oficerski SG – 5 338 zł, doskonalenia zawodowego centralnego i innych szkoleń – 1 808 zł,
- w 2018 r. odpowiednio: 35 138 zł, 16 161 zł, 21 439 zł, 2 193 zł,
- w I półroczu 2019 r. odpowiednio: 30 330 zł, 15 962 zł, 4 996 zł, 2 074 zł.

(akta kontroli str. 179-188)

1.4. Model szkolenia nakładał obowiązek ewaluacji. Zgodnie z decyzją w sprawie nadzoru pedagogicznego, jedną z form jego sprawowania była ewaluacja działalności dydaktycznej, prowadzona w formie ewaluacji bezpośredniej. Służyła ona określeniu poziomu realizacji procesu dydaktycznego oraz gromadzeniu opinii słuchaczy bezpośrednio po zakończeniu szkolenia lub kursu. Prowadzono także ewaluację odroczoną, która służyła gromadzeniu opinii absolwentów Ośrodka na temat zrealizowanego szkolenia lub kursu po minimum trzech miesiącach od jego zakończenia.

(akta kontroli str. 21-22)

1.5. W badanym okresie, przy ewaluacji szkolenia strzeleckiego i w zakresie sprawności fizycznej obowiązywały powyżej opisane zasady. Komendant wyjaśnił, że w *narzędziu ewaluacyjnym (obowiązuje ono we wszystkich ośrodkach szkolenia SG i zostało zaakceptowane przez Biuro Kadr i Szkolenia KGSG), nie znajdują się szczegółowe pytania dotyczące tych dwóch zakresów merytorycznych. Natomiast w pytaniach otwartych bardzo często respondenci dokonują wpisów na temat prowadzonych zajęć ze szkolenia strzeleckiego i szkolenia w zakresie sprawności fizycznej. Zapisy te są analizowane przez kadrę kierowniczą zakładu dydaktycznego odpowiedzialnego za realizację obu wymienionych zakresów merytorycznych. Ważnym elementem procesu ewaluacji jest szczegółowa analiza wyników, jakie uzyskują słuchacze szkoleń kwalifikowanych z poszczególnych zajęć, w tym również z tych zakresów merytorycznych. Podczas posiedzeń Rady Pedagogicznej, które*

¹³ §§ 4010, 4040, 4050, 4060, 4070, 4080.

¹⁴ §§ 4210, 4220, 4230, 4260.

¹⁵ §§ 3020, 3070, 4110, 4120, 4180.

odbywają się średnio raz w miesiącu, omawiane są wyniki w nauce, w tym również z zakresu szkolenia strzeleckiego i sprawności fizycznej. Kadra dydaktyczna na bieżąco analizuje wyniki w szkoleniu oraz wskazuje funkcjonariuszy mających problemy w tym zakresie. Proponuje również rozwiązania poprzez organizację dodatkowych konsultacji i odpowiednim doбором ćwiczeń mających wpływ na podniesienie sprawności strzeleckiej i fizycznej.

(akta kontroli str. 191-192)

W badanym okresie Ośrodek nie prowadził szkoleń z zakresu prowadzenia pojazdów uprzywilejowanych¹⁶.

1.6. W dniu 12 maja 2017 r. Komendant Główny SG wyznaczył w COSSG Wojewódzkiego koordynatora ratownictwa medycznego¹⁷.

(akta kontroli str. 199)

Zakres zadań Wojewódzkiego Koordynatora r.m. określa § 9 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministra Obrony Narodowej z dnia 12 grudnia 2008 r. w sprawie szkoleń z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy¹⁸. W badanym okresie, Wojewódzki Koordynator r.m. zorganizował 15 edycji szkolenia w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy, które ukończyło 151 funkcjonariuszy. Prowadził także zajęcia dydaktyczne w czasie realizacji kursów. Każdorazowo po zakończeniu szkolenia prowadził badania jakości szkolenia w oparciu o funkcjonujący w Ośrodku system ewaluacji. Szkolenia odbywały się zgodnie z zatwierdzonym przez Komendanta Głównego SG *Planem szkoleń kursu z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy funkcjonariuszy SG na rok 2018*. Wyniki badania ankiet ewaluacyjnych były częścią sprawozdań sporządzanych przez koordynatora po zakończeniu poszczególnych edycji kursu. Koordynator wojewódzki r.m. brał udział we wszystkich egzaminach kończących szkolenia z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy, sporządził sprawozdanie roczne dotyczące realizacji szkoleń w 2018 roku i przedłożył je do wiadomości Koordynatora Ratownictwa Medycznego MSWiA.

(akta kontroli str. 200-212)

Egzaminy recertyfikacyjne z kursu pierwszej pomocy zdało 51 funkcjonariuszy. Na dzień 30 czerwca 2019 r. uprawnienia ratownika medycznego posiadało 4 funkcjonariuszy COSSG¹⁹.

(akta kontroli str. 213, 216)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W COSG wydane zostały wewnętrzne akty prawne regulujące organizację szkolenia i doskonalenia zawodowego funkcjonariuszy, obejmujące również zasady ewaluacji systemów szkolenia. Model kształcenia funkcjonariuszy SG był analizowany, oceniany i aktualizowany. Wojewódzki Koordynator r.m. wyznaczony przez Komendanta Głównego SG, realizował swoje zadania zgodnie z obowiązującymi przepisami.

¹⁶ Zgodnie z art. 106 ust. 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz.U. z 2019 r. poz. 341 ze zm.) funkcjonariusze Straży Granicznej są zwolnieni z obowiązku ukończenia kursu dla kierujących pojazdami uprzywilejowanymi.

¹⁷ Dalej: Wojewódzki koordynator r.m.

¹⁸ Dz.U. 229, poz. 1537 ze zm.

¹⁹ Posiadających uprawnienia zawodowe ratownika medycznego.

2. Kadra dydaktyczna i instruktorska, programy szkolenia i infrastruktura.

Opis stanu faktycznego

2.1. W Ośrodku realizowano doskonalenie zawodowe dla funkcjonariuszy i pracowników SG, zgodnie z zatwierdzonym 1 października 2013 r. przez Komendanta Głównego SG podziałem merytorycznym obszarów szkoleń pomiędzy ośrodki szkolenia SG. W ramach tego podziału Ośrodkowi przypisano na wyłączność następujące obszary:

- czynności operacyjno – rozpoznawcze oraz dochodzeniowo – śledcze na poziomie przestępczości zorganizowanej z uwzględnieniem zagadnień związanych z terroryzmem, handlem ludźmi oraz ochroną dóbr kultury,
- zadania realizowane przez pion graniczny wyłącznie w zakresie kontroli radiometrycznych i ochrony radiologicznej, przemieszczania odpadów, przewozu towarów niebezpiecznych, kontroli transportu drogowego i związanych z tym decyzji administracyjnych, kontroli tachografów cyfrowych, jednostek pływających SG w zakresie związanym z realizacją szkoleń prowadzonych w oparciu o konwencję STCW78/95²⁰, włącznie z działaniami interwencyjnymi na morzu, systemem ZSRN²¹ oraz uzyskiwaniem patentów motorowych,
- technika, zaopatrzenie, finanse, zamówienia publiczne, teleinformatyka, BHP dla pracodawców i służb BHP, nauka oraz doskonalenie jazdy pojazdami kategorii B i A,
- taktyka i techniki interwencji dla funkcjonariuszy prowadzących w jednostkach organizacyjnych SG zajęcia z tego zakresu,
- szkolenia ogólnozawodowe, obejmujące: szkolenia dla kadry kierowniczej i dowódczej, kreowanie wizerunku funkcjonariuszy SG.

(akta kontroli str. 19-20)

Zgodnie ze statutem Ośrodka, zajęcia dydaktyczne w ramach szkoleń i kursów były realizowane przez wydzielone w strukturze organizacyjnej zakłady:

- Kompetencji Logistycznych i Kierowniczych, w zakresie m.in.:
 - zabezpieczenia materiałowo - technicznego działań granicznych, finansów, zamówień publicznych, bezpieczeństwa i higieny służby i pracy, pierwszej pomocy i kwalifikowanej pierwszej pomocy, szkoleń morskich,
 - systemów i aplikacji teleinformatycznych, bezpieczeństwa teleinformatycznego i ochrony danych osobowych, obserwacji technicznej, bezpieczeństwa w komunikacji, a w szczególności w obszarze kontroli radiometrycznej i ochrony radiologicznej, przewozu materiałów niebezpiecznych, transgranicznego przemieszczania odpadów oraz kontroli transportu drogowego, czasu pracy kierowców i wydawania decyzji administracyjnych w transporcie drogowym, nauki jazdy i doskonalenia techniki jazdy,
 - nauczania i doskonalenia języków obcych, komunikacji społecznej, psychologii, zarządzania w organizacji, a w szczególności zarządzania zasobami ludzkimi i budowania własnego potencjału kierowniczego;
- Operacyjno – Rozpoznawczy, w zakresie m.in.:

²⁰ Konwencja Standards of Training, Certification and Watchkeeping (STCW 78) została sporządzona w Londynie 7 lipca 1978 r. i opublikowana w Polsce w Dz. U. z 1984 r. Nr 39, poz. 201 jako *Międzynarodowa konwencja o wymaganiach w zakresie wyszkolenia marynarzy, wydawania świadectw oraz pełnienia wacht*. Bardzo obszerne zmiany do konwencji zostały wprowadzone w 1995 roku i odtąd konwencję tę oznacza się jako STCW 78/95. Konwencja STCW 78/95 weszła w życie 1 lutego 1997 r., a w zakresie szkoleń załóg statków morskich od 1 sierpnia 1998 roku.

²¹ Zautomatyzowany System Radarowego Nadzoru (polskich obszarów morskich)

- czynności operacyjno - rozpoznawczych, w tym obserwacji i techniki operacyjnej,
- czynności dochodzeniowo - śledczych związanych z ujawnianiem i zwalczaniem przestępczości zorganizowanej w aspekcie krajowym i międzynarodowym,
- ustalania składników majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł,
- przeciwdziałania i zwalczania przestępstwa handlu ludźmi,
- problematyki migracyjnej i rozpoznania cudzoziemców dla potrzeb pionu operacyjno - śledczego,
- ochrony zabytków i dzieł sztuki,
- zwalczania terroryzmu;
- Ogólnozawodowy, m.in. w zakresie:
 - służby granicznej,
 - kontroli ruchu granicznego,
 - wychowania fizycznego,
 - technik interwencji,
 - przepisów funkcjonujących w SG,
 - szkolenia obronnego.

Planowanie przedsięwzięć szkoleniowych, przygotowywanie ofert szkoleniowych w zakresie doskonalenia zawodowego, monitorowanie procesu opracowywania i aktualizowania programów szkoleń specjalistycznych i kursów doskonalących, monitorowanie potrzeb szkoleniowych jednostek organizacyjnych i Komendy Głównej SG, ewaluacja procesu kształcenia, koordynowanie działalności Ośrodka w zakresie współpracy międzynarodowej należały do zadań Zakładu Organizacji Dydaktyki²².

Na 30 czerwca 2019 r. w Ośrodku zatrudniano 306 pracowników, w tym 156 funkcjonariuszy. Kadra dydaktyczna liczyła 84 osoby, w tym cztery osoby z wykształceniem średnim ogólnym, dwie z wykształceniem średnim technicznym, 11 wyższym licencjackim, jedna z wyższym inżynierskim, 61 z wyższym magisterskim i trzy osoby z tytułem naukowym doktora. Wszyscy pracownicy dydaktyczni posiadali przygotowanie do pracy dydaktycznej.

(akta kontroli str. 217-218)

2.2. Poza udziałem w doskonaleniu centralnym i lokalnym, kadra dydaktyczna brała udział w 59 różnego rodzaju przedsięwzięciach doskonalenia zawodowego realizowanego w SG i poza SG, a także poza granicami kraju. W badanym okresie praktykę zawodową odbyło 23 funkcjonariuszy, w tym 11 funkcjonariuszy we wspólnych operacjach z Policją Republiki Macedonii.

(akta kontroli str. 565-560)

W badanym okresie Ośrodek włączał do prowadzenia zajęć praktyków z jednostek SG oraz spoza struktury SG. Łącznie w okresie badanym praktycy uczestniczyli w prowadzeniu 19 szkoleń i kursów doskonalących.

(akta kontroli str. 224-231)

Komendant wyjaśnił, że COSSG korzystał ze wsparcia ekspertów, zarówno z jednostek organizacyjnych SG oraz spoza SG, głównie przy realizacji szkoleń i kursów przez Zakład Operacyjno–Rozpoznawczy.

Przy ich doborze uwzględniano przygotowanie merytoryczne i doświadczenie zawodowe. Osoby odpowiedzialne za dany kurs lub szkolenie zapoznawali

²² Zgodnie ze statutem Ośrodka.

ekspertów z materiałami dydaktycznymi oraz udzielały wskazówek metodycznych dotyczących realizacji tematów.

Osoby kierowane do wsparcia realizacji procesu dydaktycznego uczestniczyły w kursie doskonalącym *Podstawy przygotowania pedagogicznego w Straży Granicznej*, realizowanym w COSSG. Funkcjonariusze przeniesieni do Ośrodka, nieposiadający przygotowania pedagogicznego, byli zobowiązani do ukończenia *Szkolenia specjalistycznego z zakresu przygotowania pedagogicznego w Straży Granicznej*. W charakterze prowadzących uczestniczyli w nim również wykładowcy Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Koszalinie.

Według Komendanta, udział ekspertów zewnętrznych w realizowanych przedsięwzięciach był pozytywnie odbierany przez uczestników szkoleń/kursów. Opinie wyrażane w ankietach oraz zamieszczone w sprawozdaniach opiekunów szkoleń/kursów wskazywały, że praktycy (eksperti) znacząco wpływali na efektywność działań szkoleniowych.

(akta kontroli str. 27-28)

2.3. Wykaz programów szkolenia obowiązujących w COSSG wg stanu na dzień 30.06.2019 r. obejmował 121 pozycji.

(akta kontroli str. 834-845)

W badanym okresie nie przeprowadzono szkoleń w 20 tematach, głównie ze względu na brak lub zbyt małe potrzeby szkoleniowe, zgłoszone przez jednostki SG.

(akta kontroli str. 232-235)

Badaniem szczegółowym w zakresie aktualnego zapotrzebowania i weryfikacji pod kątem zasadności ich obowiązywania objęto pięć najwcześniej wprowadzonych programów szkolenia (w latach 2010-2015). Ustalono, że w związku ze szkoleniem:

a) specjalistycznym z zakresu kontroli radiometrycznej i ochrony radiologicznej (program zatwierdzony 25 października 2010 r.) – w 2018 r. zrealizowano osiem edycji szkolenia dla 126 funkcjonariuszy. Na 2019 r. zaplanowano do realizacji siedmiu edycji szkolenia dla 98 funkcjonariuszy, a w I półroczu przeszkolono 72 funkcjonariuszy w pięciu edycjach;

b) kontroli radiometrycznej i ochrony radiologicznej – odnowienia uprawnień (program zatwierdzony 28 stycznia 2014 r.) - w 2018 r. zrealizowano sześć edycji kursu dla 78 funkcjonariuszy. Na 2019 r. zaplanowano do realizacji osiem edycji kursu dla 100 funkcjonariuszy. Do 30 czerwca 2019 r. przeszkolono 36 funkcjonariuszy w pięciu edycjach;

c) treningu jazdy motocyklem lekkim – dla osób posiadających prawo jazdy kat. B (program zatwierdzony 4 lutego 2015 r.), w 2018 r. zrealizowano pięć edycji kursu dla 26 funkcjonariuszy. Na 2019 r. zaplanowano do realizacji cztery edycje kursu dla 24 funkcjonariuszy. Do 30 czerwca 2019 r. przeszkolono sześciu funkcjonariuszy w jednej edycji;

d) treningu bezpiecznej jazdy (program zatwierdzony 26 lutego 2015 r.) - w 2018 r. zrealizowano cztery edycje kursu dla 37 funkcjonariuszy. Na 2019 r. zaplanowano do realizacji 12 edycji kursu dla 148 funkcjonariuszy, a w I półroczu przeszkolono 62 funkcjonariuszy w pięciu edycjach

e) treningu jazdy taktycznej (program zatwierdzony 26 lutego 2015 r.) – w okresie kontrolowanym szkolenie nie było realizowane.

(akta kontroli str. 236-306, 309-310)

Komendant wyjaśnił, że szkolenia i kursy z zakresu kontroli radiometrycznej i ochrony radiologicznej są na bieżąco realizowane przez COSSG. (...). Szkolenie specjalistyczne jest warunkiem niezbędnym do realizacji zadań przez funkcjonariuszy związanych z kontrolą i jest wydawane czasowo (na okres 5 lat), a następnie uprawnienia podlegają odnowieniu w ramach kursu doskonalącego.

Ośrodek posiada zarówno wyposażenia (sala z bramką radiometryczną do kontroli pieszych oraz bramka radiometryczna do nauki kontroli pojazdów). Ponadto kadra posiada stosowne uprawnienia wymagane do realizacji przedmiotowych przedsięwzięć szkoleniowych. (...). Kurs doskonalący Trening jazdy taktycznej – nie był realizowany w okresie objętym kontrolą ze względu na bardzo duże zapotrzebowanie zgłaszane przez jednostki organizacyjne SG na kursy z zakresu jazdy bezpiecznej oraz treningu jazdy motocyklem lekkim. Ponadto w założeniach organizacyjnych kurs ten skierowany jest do funkcjonariuszy, którzy wcześniej ukończyli kurs Trening bezpiecznej jazdy, gdyż stanowi on kontynuację tego kursu na wyższym poziomie. Kursy te są ze sobą powiązane i tworzą swoisty system doskonalenia zawodowego w zakresie kierowania pojazdami. Ponadto należy podkreślić, że w okresie objętym kontrolą kadra instruktorska (3 funkcjonariuszy) uczestniczyła w 3 miesięcznych praktykach zawodowych oraz brała udział we wspólnej operacji z Policją Republiki Macedonii (2 funkcjonariuszy). Był to też okres zbierania przez nich doświadczeń zawodowych możliwych do wykorzystania również podczas tego kursu. Ośrodek posiada możliwości realizacji przedmiotowych kursów. Liczba edycji uzależniona jest w dużym stopniu od zgłoszonych potrzeb, i poprzedzona analizą dostępności sprzętu a także możliwości organizacyjnych ze względu na dostępność kadry instruktorskiej.

(akta kontroli str. 309-310)

2.4. Badaniem szczegółowym w zakresie posiadanej infrastruktury i wyposażenia objęto pięć programów szkolenia wprowadzonych najpóźniej i ustalono w przypadku szkolenia:

a) *Administrowanie systemem kontroli operacyjnej* – doskonalenie zawodowe centralne (program zatwierdzony 31 grudnia 2018 r.) Pierwsza edycja kursu doskonalącego została przeprowadzona w terminie 25-28 czerwca 2019 r. Kurs ten adresowany był do administratorów systemu HARNAS²³. W zajęciach kursu brał udział ekspert zewnętrzny (twórca systemu), który oprócz prowadzenia zajęć na bieżąco gromadził informacje, które mają wpływ na modyfikację systemu. W chwili tworzenia programu kursu Ośrodek posiadał odpowiednią infrastrukturę (sale wykładowe, sala komputerowa z 10 stanowiskami z dostępem do systemu HARNAS). Udział eksperta zewnętrznego w zajęciach był niezbędny ze względu na jego specyfikę odpowiadającą potrzebom formacji oraz rozwiązywanie na bieżąco problemów związanych z funkcjonowaniem systemu;

b) *Ustalanie składników majątkowych i odzyskiwanie mienia, poziom II i III* – doskonalenie zawodowe centralne (program zatwierdzony 30 listopada 2018 r.). W chwili tworzenia programu Ośrodek posiadał eksperta z zakresu odzyskiwania mienia oraz odpowiednią infrastrukturę (sale wykładowe). Założenia szkolenia przewidywały współpracę z ekspertami zewnętrznymi posiadającymi stosowne doświadczenie zawodowe i służbowe powiązane z praktyką, tj. pracownikami Generalnego Inspektora Informacji Finansowej, Urzędu Kontroli Skarbowej, Wydziału do Spraw Odzyskiwania Mienia Biura Kryminalnego Komendy Głównej Policji;

c) *Współczesne kierunki zarządzania potencjałem ludzkim kadry kierowniczej SG wyższego szczebla zarządzania* (program zatwierdzony 28 maja 2018 r.) w okresie badanym nie był realizowany;

d) *Budowanie efektywnego zespołu* – doskonalenia zawodowe centralne (program zatwierdzony 24 maja 2018 r.) Ośrodek posiadał kadre o odpowiednich kwalifikacjach do realizacji tego kursu, który został zrealizowany w 2018 r. w pięciu edycjach. COSSG posiadał odpowiednio wyposażone sale dydaktyczne;

²³ System informatyczny użytkowany przez jednostki SG.

e) *Przewóz przez granice oraz identyfikacja zabytków* (program zatwierdzony 15 maja 2018 r.). Kurs ten realizowany był w latach wcześniejszych. W 2018 r. program kursu uległ modyfikacji z powodu zmian stanu prawnego oraz ze względu na wyniki ewaluacji przeprowadzonych w 2017 r. Analiza uzyskanych danych spowodowała konieczność zmiany części treści merytorycznych odpowiadających zadaniom stawianym przed formacją oraz dostosowaniem do trendów w zakresie przewożonych przez granicę zabytków. W 2018 r. przeprowadzono cztery edycje, a w 2019 r. - trzy edycje. Ośrodek posiadał sale wykładowe oraz eksperta z dziedziny prawa. Ze względu na specyfikę tematyki obejmującej m.in.:

- główne kierunki w sztuce na podstawie kolekcji muzealnych,
- identyfikowanie przedmiotów posiadających cechy zabytku na podstawie kolekcji numizmatycznej,
- rozpoznawanie przedmiotów będących zabytkami archeologicznymi na przykładzie kolekcji muzealnej,
- sztuka sakralna na przykładzie obiektów sakralnych,
- identyfikowanie przedmiotów posiadających cechy zabytku na podstawie wybranych eksponatów – broń palna i broń biała oraz ich elementów składowych,

przy realizacji współpracowano z Muzeum Oręża Wojska Polskiego w Kołobrzegu, Archiwum Państwowym w Koszalinie, Muzeum w Koszalinie oraz ekspertami zewnętrznymi. Część zajęć była prowadzona w obiektach sakralnych i muzealnych.

(akta kontroli str. 313-366, 311)

Komendant wyjaśnił, że Ośrodek posiada możliwości realizacji kursu wymienionego pod poz. c), przy czym wskazał, że *wsparcia eksperckiego wymagałaby realizacja tematu w obszarze zagadnień Public relations organizacji. Wyjaśnił także, że udział ekspertów w ww. szkoleniach jest niezbędny ze względu na ich specyfikę, tj. treści merytoryczne, co pozwala osiągnąć założone cele programowe. Ich udział uzależniony jest od rodzajów szkoleń, które nie są domeną Ośrodka. Eksperti oprócz realizacji treści merytorycznych (...) prezentują również możliwości zastosowania ich w działaniach praktycznych, co w znacznym stopniu urealnia zajęcia. (...)*

(akta kontroli str. 311)

W objętym kontrolą okresie nie odbyły się kursy wymienione pod poz. b) i c).

Komendant wyjaśnił, że *Współczesne kierunki zarządzania potencjałem ludzkim kadry kierowniczej Straży Granicznej wyższego szczebla zarządzania opracowano w związku ze wstępną akceptacją przez Komendanta Głównego SG w listopadzie 2017 r. inicjatywy realizacji przedsięwzięcia szkoleniowego skierowanego do kierowników jednostek organizacyjnych SG i komórek organizacyjnych KGSG. Kurs wstępnie został zaplanowany do realizacji w czerwcu 2018. Opracowanie programu kursu zostało poprzedzone badaniem potrzeb szkoleniowych w zakresie treści merytorycznych w lutym 2018 r., w celu adekwatnego do potrzeb opracowania przedmiotowego programu. W związku z niepotwierdzeniem skierowania na przedmiotowy kurs kierowników jednostek organizacyjnych SG i komórek organizacyjnych KGSG przez Komendanta Głównego SG, kurs nie został zrealizowany. Kurs Ustalanie składników majątkowych i odzyskiwanie mienia. Poziom II i III nie był realizowany (...) ponieważ zaplanowana w 2018 roku jedna edycja, dla 16 funkcjonariuszy została zrealizowana przez CSSG w Kętrzynie, w 2019 roku zaplanowano dwie edycje dla 36 funkcjonariuszy, które również zostały zrealizowane przez CSSG w Kętrzynie. Ośrodek nie przeprowadził przedmiotowego kursu, ponieważ planowanie oraz kierowanie na kursy wchodzące w skład Modelu szkolenia funkcjonariuszy SG w zakresie prowadzenia czynności operacyjno – rozpoznawczych i dochodzeniowo – śledczych w Straży Granicznej leży w gestii*

Zarządu Operacyjno – Śledczego KGSG. Ponadto jest to obszar wspólny z Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie.

Kurs ten (został) przeniesiony do realizacji przez COSSG ze względu na duże zapotrzebowanie z jednostek organizacyjnych SG (ponad 500 osób) na realizację w 2018 i 2019 roku (...) szkoleń obligatoryjnych wynikających z Modelu szkolenia, które realizowane są wyłącznie w COSSG. (...)

Zarząd Operacyjno – Śledczy (ze względu na podział obszarów szkoleniowych) zdecydował, że kurs Ustalanie składników majątkowych i odzyskiwanie mienia (poziom II i III) realizować będzie COSSG w Kętrzynie. W zależności od potrzeb zgłaszanych przez jednostki organizacyjne SG istnieje możliwość zaplanowania i realizacji kursu w COSSG w kolejnych latach.

(akta kontroli str. 311-312)

2.5.1. Według stanu na dzień rozpoczęcia kontroli, tj. 15 lipca 2019 r. Ośrodek składał się z dwóch kompleksów o łącznej powierzchni 17,7 ha, położonych w Koszalinie i Mielnie. Zlokalizowano na nich 36 budynków o powierzchni użytkowej²⁴ wynoszącej 29 703 m², w tym:

- główny budynek szkolno-administracyjny o pu 9 686 m², zawierający sale wykładowe wyposażone w 999 miejsc,
- 7 internatów o 445 miejscach noclegowych,
- pływalnia kryta zawierająca nieckę basenową o długości 12,8 m, szerokości 6,5 m i głębokości od 1,4 m do 2,5 m,
- kuchnia i stołówka o łącznej pu 1 088 m² z możliwością całodziennego żywienia 400 osób,
- hala sportowa o pu 1 553 m², wyposażona m.in. w płytę główną, salę do treningu technicznego, siłownię i zaplecze sanitarne,
- strzelnica kryta o pu 603 m²,
- budynki administracyjne, techniczne, magazyny, warsztaty, garaż.

Ponadto na terenie COSSG znajdowały się: plac apelowy z trybuną oraz boisko sportowe o wymiarach 100 m x 65 m z bieżnią o długości 400 m.

(akta kontroli str. 367-369, 392-395)

Miejsca realizacji zajęć dydaktycznych²⁵ wyznaczone decyzją Komendanta obejmowały m.in.:

- 35 sal wykładowych w głównym budynku szkolno-administracyjnym oraz 4 sale wykładowe w budynkach strzelnicy, pływalni i internatu,
- strzelnicę krytą,
- pływalnię krytą,
- halę sportową,
- boisko piłkarskie,
- obrotnicę poziomą i symulator wypadków,
- salę ćwiczeń technik interwencji.

(akta kontroli str. 138-144)

Wyposażenie wykorzystywane do szkolenia i doskonalenia zawodowego obejmowało m.in. 205 komputerów i laptopów, 63 projektory wizyjne, 21 kamer video (w tym kamery cyfrowe, mini- i mikrokamery), 40 czytników do dokumentów, 10 skanerów linii papilarnych, 6 tabletów do mobilnej kontroli granicznej, sześć urządzeń do badania autentyczności dokumentów.

(akta kontroli str. 370-373)

²⁴ Dalej: pu.

²⁵ Obejmujących szkolenia kwalifikowane, szkolenia specjalistyczne, kursy doskonalące, doskonalenie lokalne, warsztaty i seminaria.

Zajęcia strzeleckie odbywały się głównie na strzelnicy krytej znajdującej się na terenie Ośrodka, wyposażonej w czterostanowiskową oś o długości 20 m. Zgodnie z regulaminem wprowadzonym decyzją Komendanta, strzelnica przeznaczona była do strzelań z:

- broni krótkiej centralnego oraz bocznego zapłonu o kalibrach do 11,43 mm o energii do 1000 J,
- pistoletów maszynowych o kalibrach do 9 mm o energii do 1000 J – tylko ogniem pojedynczym,
- broni gładkolufowej, długiej, typu strzelba powtarzalna o kalibrze 12/76 mm o energii do 1800 J.

(akta kontroli str. 374)

Treningi strzeleckie odbywały się również na strzelnicy myśliwskiej położonej w miejscowości Manowo, która była własnością Polskiego Związku Łowieckiego Zarządu Okręgowego w Koszalinie.

W umowach najmu zawartych na 2018 r. i 2019 r. ustalono m.in., że przedmiotem umowy będzie udostępnianie ww. obiektu w celu prowadzenia treningów strzeleckich przez funkcjonariuszy SG, w zakresie strzelania statycznego z karabinków kaliber 7,62 mm i 5,56 mm oraz z karabinów wyborowych kaliber 7,62 mm centralnego zapłonu ogniem pojedynczym. W umowie zawartej na 2019 r. zakres rozszerzono o strzelanie statyczne, szybkie i dynamiczne z pistoletów kaliber 9 mm „Parabellum” centralnego zapłonu, statyczne ze strzelby gładkolufowej kaliber 12/70 i statyczne z PM-98 kaliber 9 mm „Parabellum” centralnego zapłonu ogniem pojedynczym.

W umowach ustalono, że liczba treningów nie przekroczy 20-tu w 2018 r. i 60-ciu w 2019 r., a czas jednego treningu nie przekroczy 6 godzin.

Czynsz za jeden przeprowadzony trening strzelecki ustalono w kwocie 246 zł brutto. Koszty wynajmu w 2018 r. wyniosły 1 476 zł, na 2019 r. planuje się maksymalny koszt 14 760 zł.

(akta kontroli str. 386-391, 396)

Komendant wyjaśnił, że ze strzelnicy w Manowie korzystano sporadycznie, w sytuacjach nieprzewidzianych, uniemożliwiających realizację zajęć na strzelnicy własnej i ostatecznie w 2018 r. przeprowadzono 6 treningów, a w I półroczu 2019 r. – 23 treningi.

(akta kontroli str. 398)

W wyniku przeprowadzonych w toku kontroli oględzin, którymi objęto wszystkie obiekty prowadzenia zajęć dydaktycznych, w tym 27 sal wykładowych w głównym budynku szkolno-administracyjnym (z 36), nie stwierdzono przypadków uszkodzeń lub dewastacji obiektów i pomieszczeń ani braków w wyposażeniu sal wykładowych.

(akta kontroli str.431-472)

2.5.2. W latach 2018-2019 w COSSG realizowano następujące inwestycje:

- 1) rozbudowa krytej strzelnicy,
- 2) dostosowanie budynku nr 9 w m. Unieście do przepisów przeciwpożarowych,
- 3) termomodernizacja budynku nr 45 – magazynu wielobranżowego,
- 4) przebudowa wewnętrznej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,
- 5) wykonanie sieci centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej dwu i czteroprzewodowej z przyłączami oraz węzłami ciepłowniczymi,
- 6) przebudowa i częściowa rozbiórka budynku nr 42 kotłownia,
- 7) przebudowa instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej w budynku nr 9 w m. Unieście,
- 8) przebudowa ogrodzenia przy ul. Piłsudskiego 92 i 95.

(akta kontroli str. 473-474)

Łączna wartość ww. inwestycji wynosiła 36 922,9 tys. zł, a w okresie badanym na ich realizację wydatkowano 8 787,8 tys. zł.

Źródłem finansowania inwestycji wymienionych w pozycjach 1-6 były środki „Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa w latach 2017-2020”²⁶. Inwestycje wymienione pod poz. 7 i 8 były finansowane ze środków własnych COSSG.

Inwestycja wymieniona w poz. 2 otrzymała dofinansowanie w kwocie 389 tys. zł z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

(akta kontroli str. 473-474)

W okresie badanym, w ramach realizowanych inwestycji COSSG nie dokonywał zakupów pierwszego wyposażenia.

(akta kontroli str. 473-474)

Zakres rzeczowy inwestycji „Rozbudowa krytej strzelnicy” obejmował:

- wykonanie dokumentacji projektowej,
- przebudowę dwukondygnacyjnego budynku nr 30,
- rozbudowę budynku nr 30 poprzez dobudowanie jednokondygnacyjnej osi strzeleckiej 50 m 8-stanowiskowej z zapleczem pomocniczym,
- wykonanie technologii strzelnicy,
- wykonanie instalacji sanitarnych, elektrycznych, teletechnicznych,
- wykonanie zagospodarowania terenu,
- zakup wyposażenia.

(akta kontroli str. 475-476)

Dokumentacja projektowa inwestycji „Rozbudowa krytej strzelnicy” została wykonana w 2018 r. za cenę 212,7 tys. zł.

(akta kontroli str. 473)

Umowa z wykonawcą robót budowlanych została zawarta 12 czerwca 2019 r. Prace budowlane zostały podzielone na 9 etapów, termin realizacji został określony do 30 listopada 2020 r. a wynagrodzenie ustalono na 17 831,6 tys. zł brutto.

(akta kontroli str. 477-501)

Do 23 września 2019 r.²⁷ wykonano prace I i II etapu o wartości 5 200 tys. zł brutto, m.in.:

- w istniejącym budynku wymieniono stolarkę okienną, wykonano nowe ścianki działowe w pomieszczeniach piwnicznych, zewnętrzne schody wejściowe do pomieszczeń piwnicznych, rozpoczęto prace w zakresie instalacji elektrycznych i sanitarnych,
- w części rozbudowywanej wymieniono i zagęszczono grunt, wykonano ławy fundamentowe, roboty zbrojarskie ścian żelbetowych.

(akta kontroli str. 502-517)

2.5.3. W listopadzie 2018 r., podczas realizacji strzelań na strzelnicy krytej wystąpiły pojedyncze przypadki rykoszetów pocisków.

(akta kontroli str. 518-519)

Komendant zlecił zewnętrznemu podmiotowi ustalenie przyczyny występowania rykoszetów i określenie sposobu ich eliminacji.

W opinii opracowanej w grudniu 2018 r. po przeprowadzeniu strzelań sprawdzających wskazano, że rykoszety występują przy strzelaniach skośnych²⁸,

²⁶ Ustanowionego ustawą z dnia 15 grudnia 2016 r. (Dz.U. z 2018 r., poz. 1828 ze zm.).

²⁷ Data sporządzenia informacji przez Naczelnika Wydziału Techniki i Zaopatrzenia COSSG o stanie realizacji zadania.

²⁸ Ze stanowiska nr 2 do tarczy na stanowisku nr 4 i ze stanowiska nr 3 do tarczy na stanowisku nr 1.

a prawdopodobną przyczyną odbijania się pocisków jest zbyt duża gęstość płyt poliuretanowo-gumowych zabezpieczeń bocznych oraz częściowo utwardzenie zewnętrznej warstwy płyt przez lepiszczce poliuretanowe spowodowane, procesami technologicznymi w trakcie produkcji płyt.

W celu poprawy warunków bezpieczeństwa wskazano na potrzebę rewitalizacji strzelnicy z zastosowaniem nowych materiałów oraz nowych rozwiązań technologicznych, a w celu doraźnego poprawienia bezpieczeństwa zalecono wykonanie:

- pokrycia płaszczyzny okładziny tłumika rykoszetów dodatkową warstwą amortyzacyjną z mat tapicerskich z pianki poliuretanowej,
- zamiany jednowarstwowej okładziny zabezpieczeń bocznych z płyt poliuretanowo-gumowych w zespole kulochwytu głównego na dwuwarstwowe okładziny z desek drewnianych lub alternatywnie, pokrycie zabezpieczeń bocznych dodatkową warstwą amortyzacyjną z mat tapicerskich,
- zabudowanie osłony obrotnicy pięciotarczowej zabezpieczeniem antyodbitkowym z mat tapicerskich z pianki poliuretanowej,
- wymianę ruchomej osłony bocznej ukrycia celu, zawieszenie nowej osłony na szynie jezdnej transportera celu ruchomego oraz zdemontowanie zawiasów metalowych zabudowanych w zabezpieczeniu bocznym.

(akta kontroli str. 520-541)

Ww. zalecenia dotyczące doraźnej poprawy bezpieczeństwa zostały wykonane w styczniu 2019 r. W tym samym miesiącu komisja powołana rozkazem Komendanta dokonała oceny stanu technicznego i technologicznego strzelnicy oraz przeprowadziła strzelanie sprawdzające. Komisja stwierdziła, że użytkowanie hali strzelań nie stwarza zagrożenia dla użytkowników.

(akta kontroli str. 553-553).

2.6. Analiza potencjału szkoleniowego prowadzona była w Ośrodku na bieżąco i odbywała się w następujących obszarach:

- kwalifikacje zawodowe kadry prowadzącej zajęcia,
- liczba miejsc szkoleniowych i kwaterunkowych,
- wpływ powyższych czynników na ofertę szkoleniową Ośrodka skierowaną do wszystkich funkcjonariuszy formacji,
- kierowanie funkcjonariuszy na przeszkolenie specjalistyczne do mianowania na pierwszy stopień oficerski,
- punktowy system oceny pracy – wdrażanie systemu,
- modyfikacja struktury etatowej Ośrodka.

W celu monitorowania kwalifikacji zawodowych kadry prowadzącej zajęcia została opracowana aplikacja, która umożliwiła gromadzenie wszelkich informacji na temat kompetencji zawodowych. Baza ta stanowiła narzędzie analityczne do bieżącego profilowania kompetencyjnego kadry dydaktycznej. Kolejnym narzędziem była baza danych CBD FT – KADRY. Gromadzone w niej były informacje kadrowe. Ponadto każdy kierownik zakładu dydaktycznego przeprowadzał analizę funkcjonowania swojego zakładu pod kątem: kadrowym, posiadanej oferty szkoleniowej, a także ewentualnych potrzeb (kadrowych, kompetencyjnych, logistycznych oraz finansowych). Analiza ta odbywała się równolegle z procesem związanym z tworzeniem harmonogramu doskonalenia centralnego. Analiza potencjału przygotowania kadry naukowo-dydaktycznej i instruktorskiej przeprowadzana była również na etapie pozyskiwania nowych funkcjonariuszy i pracowników do pionu dydaktycznego. Analiza ta obejmowała w szczególności kompetencje zawodowe wymagane na planowane stanowisko zawodowe. Każdy funkcjonariusz planowany na stanowisko dydaktyczne z innych jednostek organizacyjnych SG lub innych pionów służbowych Ośrodka przechodził proces adaptacyjny, w ramach którego

oceniany był pod kątem kompetencji dydaktycznych i merytorycznych. Wyniki tej oceny zawarte były w dokumentacji służbowej sporządzanej przez kierownika zakładu dydaktycznego.

(akta kontroli str. 554-556)

Komendant wyjaśnił: *Kadra dydaktyczna Ośrodka może podnosić swoje kompetencje zawodowe w ramach doskonalenia centralnego skierowanego do wszystkich funkcjonariuszy i pracowników SG oraz lokalnego, które również dostosowane jest do potrzeb formacji, Ośrodka lub komórki organizacyjnej COSSG.*

(akta kontroli str. 193)

Analizę potencjału szkoleniowego Ośrodka przeprowadzano co roku w czasie planowania szkoleń kwalifikowanych, szkoleń specjalistycznych i kursów doskonalących w ramach doskonalenia zawodowego centralnego. W pierwszej kolejności, biorąc pod uwagę możliwości kadrowe i organizacyjne, planowano szkolenia kwalifikowane w uzgodnieniu z Biurem Kadr i Szkolenia Komendy Głównej SG. Szkolenia te realizowano w zależności od potrzeb jednostek organizacyjnych SG oraz komórek organizacyjnych Komendy Głównej SG. Pozostałe miejsca kwaterunkowe COSSG (niewykorzystane przez słuchaczy szkoleń kwalifikowanych), przeznaczano na zaplanowanie szkoleń i kursów w ramach doskonalenia zawodowego centralnego. Zgodnie z zarządzeniem Komendanta Głównego SG w sprawie szkolenia i doskonalenia zawodowego, do dnia 30 września roku poprzedzającego rok, na który sporządzany był harmonogram doskonalenia, Ośrodek przysyłał do dyrektora Biura Kadr i Szkolenia Komendy Głównej SG ofertę szkoleń specjalistycznych i kursów doskonalących na rok, na który sporządzany jest harmonogram doskonalenia.

(akta kontroli str. 554-556)

Ofertę szkoleń tworzone po analizie możliwości kadrowych oraz organizacyjnych niezbędnych do realizacji poszczególnych zadań dydaktycznych w roku następnym. Analizę przeprowadzały poszczególne zakłady dydaktyczne. Określały one, jakie tytuły oraz ile edycji danego szkolenia specjalistycznego lub kursu doskonalącego będą w stanie zrealizować w nadchodzącym roku kalendarzowym w odniesieniu do potrzeb szkoleniowych. Przy planowaniu szkoleń i kursów w ramach doskonalenia zawodowego centralnego, uwzględniano również priorytety szkoleniowe formacji na dany rok. W marcu 2019 r. naczelnik Wydziału Kadr i Organizacji Ośrodka sporządził „Analizę stanu i struktury zatrudnienia funkcjonariuszy w zakresie prowadzonej polityki kadrowej w Centralnym Ośrodku Szkolenia Straży Granicznej”. Dokument ten obejmował kompleksowe zagadnienia związane z poziomem zatrudnienia funkcjonariuszy w Ośrodku, w tym funkcjonariuszy pionu dydaktycznego. Celem opracowania było utrzymanie optymalnego poziomu zatrudnienia funkcjonariuszy. Opracowanie to uwzględniało stan faktyczny zatrudnienia na 31 marca 2019 r., zgłaszane potrzeby przez kierowników komórek organizacyjnych Ośrodka (wraz z analizą ich funkcjonowania), oraz możliwości finansowania oraz ewentualnych skutków wprowadzanych modyfikacji funkcjonowania COSSG. Wynikiem opracowania był sporządzony 15 kwietnia 2019 r. wniosek do Komendanta Głównego SG o modyfikację struktury etatowej Ośrodka. Modyfikacja ta została wprowadzona 1 września 2019 r. na mocy zarządzenia nr 25 Komendanta Głównego SG z dnia 28 czerwca 2019 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie organizacji i etatów jednostek organizacyjnych Straży Granicznej. Ponadto Komendant odbywał robocze spotkania z kadrą kierowniczą poszczególnych komórek organizacyjnych Ośrodka, w celu omówienia ich funkcjonowania, w tym rozwijania oferty szkoleniowej w oparciu o posiadany potencjał ludzki.

(Akta kontroli str. 554-556)

2.7. Wydatki COSSG w I półroczu 2018 r. wyniosły 12 863,5 tys. zł (39% rocznego planu), w 2018 – 35 013,3 tys. zł (100%), w I półroczu 2019 r. 14 040,4 tys. zł (37,8%). Relatywnie niski wskaźnik realizacji planu wydatków w I półroczu 2018 r. i 2019 r. wynikał z ujęcia w planach wydatków inwestycyjnych w kwotach odpowiednio 7 769,3 tys. zł i 10 858,1 tys. zł, podczas gdy płatności z tego tytułu realizowane były w II półroczu.

(akta kontroli str. 557-562)

Główny Księgowy COSSG płk SG Ryszard Szpura wyjaśnił, że finansowanie potrzeb Ośrodka odbywało się w oparciu o limity do planu finansowego na realizację wydatków. W terminie do piątego dnia każdego miesiąca, za pośrednictwem systemu TREZOR²⁹ składane były zapotrzebowania na środki finansowe na dany miesiąc, w podziale na poszczególne dni miesiąca oraz w podziale na wynagrodzenia i uposażenia, pochodne od wynagrodzeń, pozostałe wydatki terminowe, pozostałe wydatki bieżące, wydatki majątkowe i współfinansowanie projektów z udziałem środków UE. Po zatwierdzeniu limitu wydatków na dany miesiąc, na 2 dni robocze przed rozpoczęciem kolejnej dekady, w oparciu o bieżące potrzeby, dokonywano aktualizacji dziennego zapotrzebowania na środki.

(akta kontroli str. 563-564)

W ocenie Komendanta, środki finansowe ujęte w planach finansowych zabezpieczały potrzeby szkoleniowe ujęte w Harmonogramie Doskonalenia Centralnego.

(akta kontroli str. 401)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Kadra była należycie przygotowana do prowadzenia zajęć dydaktycznych. Infrastruktura Ośrodka i wyposażenie odpowiadała profilowi prowadzonych zajęć. Komendant na bieżąco analizował potencjał szkoleniowy COSSG, uwzględniając potencjał kadry naukowo-dydaktycznej i instruktorskiej, liczbę miejsc szkoleniowych i kwaterunkowych. Ośrodek realizował wprowadzone przez Komendanta zasady podnoszenia kwalifikacji przez kadrę naukowo-dydaktyczną i instruktorską. Komendant wprowadzał nowe programy szkolenia i doskonalenia zawodowego w porozumieniu z Komendantem Głównym SG i osobami funkcyjnymi SG uprawnionymi do wprowadzania programów kształcenia.

OBSZAR

3. Realizacja szkolenia i doskonalenia zawodowego.

Opis stanu
faktycznego

3.1. Liczba funkcjonariuszy SG skierowanych do Ośrodka w badanym okresie wynosiła: na szkolenie podstawowe i podstawowe skrócone – 181, na szkolenie w zakresie szkoły podoficerskiej – 207, na szkolenie w zakresie szkoły chorążych – 351, na przeszkolenie specjalistyczne do mianowania na pierwszy stopień oficerski SG – 73, a na doskonalenia zawodowe skierowano 5 978 funkcjonariuszy SG i pracowników cywilnych SG. Liczba osób, która w tym okresie ukończyła szkolenia i doskonalenia wynosiła odpowiednio: 216, 175, 304, 139 i 5 974.

(akta kontroli str. 813)

²⁹ Informatyczny System Obsługi Budżetu Państwa.

Komendant wyjaśnił, że funkcjonariusze SG rozpoczynają szkolenie w Ośrodku dwa tygodnie po przyjęciu do służby w macierzystych jednostkach organizacyjnych.

(akta kontroli str. 402)

3.2.1 Naczelnik Wydziału Kadr i Organizacji Ośrodka płk Jakub Sokólski wyjaśnił, że w odniesieniu do kadry dydaktycznej, kontrola spełnienia formalnych wymagań do pracy na danym stanowisku należała do zadań kierowanego przez niego Wydziału. W przypadku przyjmowania do pionu dydaktycznego funkcjonariusza z innej jednostki SG, stosowano, za zgodą Komendanta Głównego SG, zasadę, że podjęcie decyzji o przeniesieniu poprzedzone było minimum trzymiesięcznym okresem delegowania kandydata do Ośrodka. Okres ten wykorzystywany był na ocenę jego predyspozycji oraz kwalifikacji niezbędnych do realizacji nowych zadań służbowych w oparciu o *Plan wdrażania do realizacji zadań*. Obejmował on moduły obligatoryjne z punktu widzenia pragmatyki służby (np. szkolenie bhp), przekazywanie wiedzy dotyczącej zadań i obowiązków kadry dydaktycznej w związku z realizacją zajęć szkoleniowych, a także zapoznanie z formami dokumentowania dydaktyki oraz pakietami dydaktycznymi do szkoleń i kursów, jakie ma przeprowadzać dany funkcjonariusz. Następnie sporządzano opinię o kandydacie przekazywaną Komendantowi. Jeżeli stwierdzono braki w jego przygotowaniu, kandydat był kierowany na odpowiednie kursy i szkolenia w ramach doskonalenia zawodowego lokalnego i centralnego.

Na pytanie w kwestii systemu weryfikacji, sprawdzenia poziomu wiedzy funkcjonariuszy stanowiących kadrę dydaktyczną, płk Jakub Sokólski wyjaśnił, że poza opiniami sporządzanymi na podstawie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 czerwca 2002 r. w sprawie okresowego opiniowania funkcjonariuszy SG³⁰, przygotowanymi w okresach pięcio- bądź trzyletnich, w których formułowane były wnioski i propozycje dotyczące dalszego przebiegu służby opiniowanego, stosowana była również procedura wewnętrzna. Polegała ona na tym, że corocznie w ramach przygotowania harmonogramu rocznego szkolenia centralnego i lokalnego przełożeni w poszczególnych pionach proponowali szkolenia, w których ich podwładni powinni uczestniczyć. Przełożeni kierowali się zarówno dotychczasowym przebiegiem służby jak i perspektywami każdego z podwładnych.

(akta kontroli str. 160)

Zasady monitorowania kwalifikacji zawodowych funkcjonariuszy pełniących służbę w Ośrodku przedstawiono w punkcie 2.6.

3.2.2. Zgodnie z zarządzeniem w sprawie zasad szkolenia i doskonalenia zawodowego doskonalenie zawodowe funkcjonariuszy, realizowane było w następujących formach:

- a) doskonalenie zawodowe centralne (kursy doskonalące i szkolenia specjalistyczne realizowane przez ośrodki szkolenia SG);
- b) doskonalenie zawodowe lokalne (realizowane przez jednostki organizacyjne wewnętrznie dla podległej kadry, w tym zajęcia z wychowania fizycznego oraz szkolenia strzeleckiego, w których ma obowiązek uczestniczyć każdy funkcjonariusz w minimum pięciu godzinach doskonalenia zawodowego lokalnego w kwartale, nie wliczając w ten wymiar zajęć ze szkolenia strzeleckiego i wychowania fizycznego);
- c) doskonalenie zawodowe zewnętrzne (udział funkcjonariuszy SG w przedsięwzięciach szkoleniowych realizowanych przez podmioty zewnętrzne).

W doskonaleniu zawodowym funkcjonariusze uczestniczą przez cały okres służby w SG. Komendant wyjaśnił: *System weryfikacji (sprawdzania wiadomości i*

³⁰ Dz.U. Nr 86, poz. 787 ze zm.

umiejętności) odbywa się zgodnie z zapisami programowymi oraz innych dokumentów regulujących proces szkolenia w SG. W programie szkolenia w zakresie szkoły chorążych zaprojektowany jest proces diagnozy wiadomości i umiejętności, które powinien posiadać funkcjonariusz. W uzgodnieniu z CSSG w Kętrzynie opracowany został zakres merytoryczny diagnozy, do której mają dostęp zainteresowani, wraz z liczbą pytań z odpowiednich zakresów oraz baza pytań wykorzystywana w diagnozie. Po przeprowadzonej diagnozie funkcjonariusze otrzymują bardzo szczegółowe informacje odnośnie uzyskanych wyników oraz podczas zajęć zostają szczegółowo omówione ewentualne niejasności. Na ten element planowane są specjalne zajęcia dydaktyczne. Ponadto system weryfikacji, sprawdzania wiedzy funkcjonariuszy skierowanych na szkolenie odbywa się na poziomie szkolenia podstawowego w zakresie kompetencji językowych z języka obcego (angielskiego) w celu podziału słuchaczy na grupy językowe w zależności od poziomu zaawansowania. W odniesieniu do kursów doskonalących i szkoleń specjalistycznych wchodzących w skład centralnego doskonalenia zawodowego należy podkreślić, że wiele z nich ułożone są poziomami. Warunkiem uczestnictwa w niektórych z nich jest konieczność ukończenia kursów lub szkoleń na niższym poziomie (...).

(akta kontroli str. 194-195)

3.3. Organizację i zasady przeprowadzania szkolenia strzeleckiego funkcjonariuszy regulowało zarządzenie nr 45 Komendanta Głównego SG z dnia 6 lipca 2012 r. w sprawie organizacji i prowadzenia strzelania z broni strzeleckiej w Straży Granicznej³¹. Szkoleniem strzeleckim objęci byli wszyscy funkcjonariusze Ośrodka oraz uczestnicy szkoleń kwalifikowanych. Każdorazowo uczestnictwo w treningu strzeleckim było rejestrowane w postaci listy obecności uczestników szkolenia realizowanego w formie doskonalenia zawodowego prowadzonego jako doskonalenie lokalne – trening strzelecki dla funkcjonariuszy COSSG. Sporządzana była również lista wyników uczestników szkolenia. Obecność słuchaczy szkoleń kwalifikowanych oraz ich oceny z poszczególnych strzelań były dokumentowane w elektronicznym dzienniku lekcyjnym. Kolejnym elementem weryfikującym postępy był egzamin przedmiotowy. Umiejętności strzeleckie funkcjonariuszy były oceniane w czterostopniowej skali, zgodnie z warunkami strzelań, które wynikają z ww. zarządzenia nr 45. Każdorazowo zajęcia strzeleckie poprzedzane były treningiem bezstrzałowym dla całego składu grupy zarówno w przypadku kadry Ośrodka jak i dla słuchaczy. Ponadto prowadzone były konsultacje dla słuchaczy. Obecność na konsultacjach była nieobowiązkowa, dokumentowano ją w dzienniku elektronicznym.

(akta kontroli str. 219, 222-223)

Komendant wyjaśnił: Aby umożliwić jak największej liczbie kadry Ośrodka udział w treningach strzeleckich były one planowane co miesiąc w kilku terminach. Wszyscy funkcjonariusze są na bieżąco zapoznawani z Miesięcznym planem doskonalenia lokalnego dla COSSG na dany miesiąc. Raz w roku organizowane jest również strzelanie sprawdzające weryfikujące poziom wyszkolenia strzeleckiego.

(akta kontroli str. 195)

3.4. Organizację, realizację i dokumentowanie szkolenia fizycznego funkcjonariuszy regulowało w badanym okresie zarządzenie nr 76 Komendanta Głównego SG z dnia 22 grudnia 2010 r. w sprawie rodzajów zajęć z zakresu wychowania fizycznego lub zajęć sportowych realizowanych w jednostkach organizacyjnych Straży Granicznej³². Każdy z funkcjonariuszy Ośrodka miał obowiązek uczestniczyć w doskonaleniu

³¹ Dz. Urz. KG SG poz. 40 ze zm.

³² Dz. Urz. KG SG Nr 13, poz. 62 ze zm.

zawodowym funkcjonariuszy w zakresie sprawności fizycznej w liczbie ośmiu godzin w miesiącu. Zwolnienia obejmowały osoby przebywające na urlopie bezpłatnym, przebywające na urlopie wychowawczym, oddelegowane do wykonywania zadań poza Strażą Graniczną, nieobecnych w służbie z powodu choroby, posiadających zaświadczenie lekarskie o czasowej niezdolności do uczestniczenia w zajęciach. Funkcjonariusze uczestniczący w zajęciach wpisywali się na listę obecności uczestników szkolenia realizowanego w formie doskonalenia zawodowego prowadzonego jako doskonalenie lokalne. Zajęcia rozwijające sprawność fizyczną realizowane były codziennie od poniedziałku do piątku w godzinach od 13.40 do 15.20³³. Zakres, szczegółowe warunki, tryb i terminy przeprowadzania testu sprawności fizycznej funkcjonariuszy SG zostały określone w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 30 maja 2011 r. w sprawie testu sprawności fizycznej funkcjonariuszy Straży Granicznej³⁴. Terminy testu sprawności fizycznej odbywały się zgodnie z zasadami określonymi w decyzji Komendanta Ośrodka. Terminy były ustalone dla każdego z zakładów, wydziałów, pionów i referatów. Wyniki każdego funkcjonariusza przystępującego do testu z wychowania fizycznego były ewidencjonowane w formie elektronicznej. W okresie kontrolowanym wszyscy funkcjonariusze pełniący służbę w Ośrodku otrzymali pozytywne oceny z testu z wychowania fizycznego.

(akta kontroli str. 219-220)

Komendant wyjaśnił: *Funkcjonariusze naszego Ośrodka mogą rozwijać swoją sprawność fizyczną uczestnicząc w doskonaleniu lokalnym, są to dwie jednostki lekcyjne połączone ze sobą. Funkcjonariusze mają do dyspozycji: halę sportową, salę fitness, siłownię, basen oraz mogą uczestniczyć w zajęciach poza ośrodkiem (...). W okresie wakacyjnym nasi funkcjonariusze mogą również korzystać z orlików szkolnych. Dodatkowo nasi funkcjonariusze w ciągu całego roku są zachęcani do udziału w różnego rodzaju zawodach sportowych, które organizowane są przez SG, jak również poza formacją.*

(akta kontroli str. 195-196)

3.5. Koordynacja współpracy krajowej i międzynarodowej w zakresie szkolenia i doskonalenia zawodowego należała w badanym okresie do obowiązków Kierownika Zespołu Organizacji Szkoleń i Współpracy Międzynarodowej Zakładu Organizacji Dydaktyki, w szczególności w zakresie organizacyjnym. Bezpośredni nadzór nad realizacją zadań należał do obowiązków Kierownika Zakładu Organizacji Dydaktyki. Pod względem merytorycznym zadania związane z uzgodnieniem zakresu współpracy, oczekiwań i potrzeb oraz możliwości realizują kierownicy właściwych pod względem merytorycznym komórek organizacyjnych COSSG. Zasady podejmowania współpracy z podmiotami krajowymi lub zagranicznymi określał Statut Ośrodka. W badanym okresie zrealizowano 41 przedsięwzięć z zakresu współpracy z podmiotami krajowymi i zagranicznymi. Obejmowały one szkolenia przedstawicieli podmiotów zewnętrznych, udział kadry COSSG w szkoleniach organizowanych przez takie podmioty, a także udział w konferencjach i seminariach. Prowadzona w Pionie Głównego Księgowego ewidencja finansowo-księgowa nie przewidywała możliwości prowadzenia szczegółowej ewidencji w zakresie poniesionych kosztów na współpracę krajową i zagraniczną. Wykazane w badanym okresie koszty obejmowały koszty podróży służbowych krajowych i zagranicznych (§ 4410 i § 4420) na łączną kwotę 14,9 tys. zł.

(akta kontroli str. 219-220, 572-599)

³³ Poniedziałek – sportowe gry zespołowe, wtorek – pływanie / atletyka terenowa, środa – sportowe gry zespołowe, czwartek – atletyka terenowa, piątek – sportowe gry zespołowe.

³⁴ Dz.U z 2018 r., poz. 1572.

Komendant wyjaśnił, że w Ośrodku o wyborze tematyki szkoleń krajowych i zagranicznych w zakresie doskonalenia zawodowego w pierwszej kolejności decydują potrzeby, czyli konieczność aktualizowania wiedzy lub luki kompetencyjne funkcjonariuszy i pracowników na zajmowanym lub przewidywanym stanowisku służbowym. Współpraca w zakresie doskonalenia zawodowego z podmiotami krajowymi i zagranicznymi funkcjonariuszy realizowana jest w 3 wymiarach: zdobycie nowych kompetencji w instytucjach zewnętrznych ze względu na specyfikę realizowanych przez nich szkoleń (tematyka ta nie jest w obszarach szkoleniowych SG), odpowiadanie na potrzeby szkoleniowe instytucji zewnętrznych w ramach posiadanych możliwości Ośrodka, wymiana doświadczeń zawodowych poprzez wspólną realizację przedsięwzięć szkoleniowych z instytucjami krajowymi i zagranicznymi. W przypadku kierowania funkcjonariuszy Ośrodka na szkolenia krajowe analizowane są oferty szkoleniowe doskonalenia centralnego własnego ośrodka oraz pozostałych ośrodków szkolenia SG. Proces ten pozwala również podnosić kompetencje zawodowe oraz aktualizować wiedzę kadry dydaktycznej. Kolejnym elementem jest analiza posiadanych przez kadry wymaganych kompetencji zawodowych na zajmowanych stanowiskach służbowych (np. przygotowanie pedagogiczne) oraz zakresów merytorycznych prowadzonych zajęć, które wiążą się z uzyskaniem odpowiednich zaświadczeń, świadectw czy też certyfikatów. W odniesieniu do szkoleń zagranicznych decyduje przede wszystkim możliwość wymiany doświadczeń oraz wzbogacenia warsztatu merytorycznego i metodycznego kadry dydaktycznej w zakresie przydatnym do realizacji szkoleń dla funkcjonariuszy i pracowników SG. Wszystkie te elementy pozwalają na diagnozę potrzeb szkoleniowych i rozbudowę istniejącej oferty kursów i szkoleń Ośrodka. Działania te są również przedmiotem analizy pod kątem zabezpieczenia finansowego oraz ubiegania się o odpowiednie środki na lata kolejne. Ośrodek realizuje również odrębne szkolenia/kursy w odpowiedzi na zgłoszone zapotrzebowanie instytucji zewnętrznych z resortu oraz spoza MSWiA. Inną formą uczestnictwa osób z zewnątrz w wybranych szkoleniach lub kursach jest udział uzgodnionej liczby osób w ramach prowadzonych szkoleń/kursów dla funkcjonariuszy SG.

(akta kontroli str. 572-579)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Komendant zapewnił objęcie szkoleniem i testami w zakresie strzelectwa i sprawności fizycznej wszystkich zobowiązanych do tego funkcjonariuszy. W zależności od potrzeb zapewniono również prowadzenie indywidualnych szkoleń i konsultacji. Prowadzona była współpraca krajowa i zagraniczna obejmująca szkolenie przedstawicieli podmiotów zewnętrznych oraz udział kadry Ośrodka w przedsięwzięciach organizowanych przez te podmioty.

OBSZAR

4. Nadzór Komendanta nad funkcjonowaniem szkolenia i doskonalenia zawodowego funkcjonariuszy.

Opis stanu
faktycznego

4.1.1. Działania w zakresie nadzoru nad szkoleniem i doskonaleniem zawodowym na poszczególne lata okresu badanego były ustalane w corocznych *planach nadzoru pedagogicznego* w COSSG przyjmowanych przez Radę Pedagogiczną. Działania te obejmowały:

- ewaluację wszystkich edycji szkoleń kwalifikowanych na poziomie reakcji (ewaluacja bezpośrednia),

- analizę porównawczą wyników uzyskanych przez słuchaczy szkoleń kwalifikowanych,
- ewaluację szkoleń specjalistycznych i kursów doskonalących na poziomie reakcji oraz wyników.

Obszary nadzoru pedagogicznego obejmowały merytoryczne aspekty szkolenia, metodykę nauczania oraz organizację szkolenia. Badania ewaluacyjne były prowadzone z zastosowaniem ankiet.

W 2018 r. analizą wyników objęto 471 słuchaczy szkoleń: podstawowego, szkoły podoficerskiej, szkoły chorążych oraz przeszkolenia specjalistycznego do mianowania na pierwszy stopień oficerski. Analiza wykazała, że wyniki kształtowały się na poziomie dobrym przekraczającym ocenę dobrą³⁵: od 4,2 dla słuchaczy szkolenia podstawowego do 4,8 dla słuchaczy przeszkolenia specjalistycznego.

Badaniami ewaluacyjnymi dotyczącymi szkoleń kwalifikowanych objęto 454 słuchaczy (97% uczestników tych szkoleń), których poproszono o ocenę³⁶: organizacji procesu dydaktycznego, bazy dydaktycznej, stopnia wsparcia ze strony przełożonych oraz kadry dydaktycznej, korelacji treści programowych szkolenia, treści merytorycznych szkolenia, stopnia nabycia wiadomości i umiejętności, stopnia przygotowania do podjęcia zadań służbowych na nowym stanowisku, elementów kontroli postępów w nauce.

Oceny wahały się od 4,2 (stopień korelacji treści programowych) do 5,2 (atmosfera panująca na zajęciach oraz podejście i przygotowanie kadry do zajęć). Baza dydaktyczna została oceniona na 5,0, a wsparcie bezpośrednich przełożonych oraz kadry dydaktycznej na 4,9.

W odniesieniu do szkoleń specjalistycznych i kursów doskonalących, ewaluacją bezpośrednią objęto 37 tytułów zrealizowanych w 94 edycjach a ewaluacją odroczoną 10 tytułów w 40 edycjach. Ankiety wypełniło 374 uczestników (52% ogólnej liczby) i 207 przełożonych uczestników.

Wszystkie szkolenia i kursy zostały ocenione na dobrym i bardzo dobrym poziomie. Średnia ocen z ewaluacji bezpośredniej wyniosła 5,7. Atmosfera panująca na zajęciach oceniona została na 5,9 a praca prowadzących zajęcia na 5,7. W ankietach pozytywnie oceniano udział w szkoleniach i kursach doświadczonych funkcjonariuszy oraz ekspertów z instytucji zewnętrznych.

(akta kontroli str. 600-773)

4.1.2. Zajęcia dydaktyczne w Ośrodku były objęte hospitażami, przeprowadzanymi przez kierowników komórek organizacyjnych prowadzących zajęcia dydaktyczne, których w 2018 r. zrealizowano 28 (z 29 planowanych) a w I półroczu 2019 r. - 15 (z 30 planowanych). W wyniku hospitaży stwierdzono m.in. że zajęcia były prowadzone zgodnie z założeniami programowymi i zasadami metodyki nauczania, cele określone w programach szkolenia zostały osiągnięte, a zajęcia realizowano na wysokim poziomie merytorycznym.

(akta kontroli str. 221, 803-808)

4.2. W okresie badanym Referat Kontroli Ośrodka, przeprowadził dwie kontrole planowe:

- w październiku 2018 r. w Zakładzie Ogólnozawodowym, w zakresie prawidłowości prowadzenia ewidencji szkoleń kwalifikowanych i kursów doskonalących oraz sprawowania nadzoru pedagogicznego,
- w grudniu 2018 r. w Zakładzie Organizacji Dydaktyki, w zakresie sporządzania dokumentacji związanej z realizacją zajęć dydaktycznych oraz sprawowania nadzoru pedagogicznego.

W obu przypadkach wydana została ocena pozytywna z uchybieniami. W Zakładzie

³⁵ W skali od 2 do 5.

³⁶ W skali od 1 do 6.

Ogólnozawodowym uchybienia polegały na niewykonaniu arkuszy zmian do zatwierdzonych planów zajęć zgodnie z procedurą określoną w decyzji nr 170 Komendanta COSSG z dnia 3 grudnia 2015 r. w sprawie organizacji i ewidencjonowania procesu dydaktycznego w COSSG oraz niewpisywania w e-dzienniku wszystkich osób prowadzących zajęcia lub dokonywania wpisu przez osoby inne niż wynikające z planu zajęć. W Zakładzie Organizacji Dydaktyki stwierdzono przekroczenie terminu przekazania Radzie Pedagogicznej COSSG raportu z nadzoru pedagogicznego za 2017 r., który przekazano w maju 2018 r. Zgodnie z decyzją w sprawie nadzoru pedagogicznego, termin upływał z końcem I kwartału 2018 r.

(akta kontroli str. 774-788, 791-801)

W obu przypadkach naczelnicy kontrolowanych zakładów podjęli działania mające na celu niedopuszczenie do powstawania uchybień, o których powiadomili Komendanta.

(akta kontroli str. 789-790, 802)

4.3. W okresie badanym, do Komendanta Ośrodka nie wpłynęły skargi ani wnioski dotyczące działalności szkoleniowej.

(akta kontroli str. 400)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Komendant realizował nadzór i kontrole procesu szkolenia i doskonalenia zawodowego. Prowadzone były badania ewaluacyjne, których wyniki potwierdzały prawidłową realizację zadań dydaktycznych Ośrodka. W przypadku stwierdzenia uchybień w wyniku kontroli procesów dydaktycznych, wydane zostały zalecenia pokontrolne i podjęto stosowne działania naprawcze.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Szczecin, 12 listopada 2019 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie
Dyrektor

Kontrolerzy

Sławomir Żudro
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

.....
podpis

Agata Prochotta-Milek
specjalista kontroli państwowej

.....
Podpis